

Nr 356

Av herrar Kollberg och Ståhl, om generellt undantagande från allmän varuskatt av tidningar och tidskrifter.

Den av 1959 års riksdag antagna förordningen om allmän varuskatt undantager från skatteplikt »allmänna nyhetstidningar, så ock periodiskt utgivna medlemsblad, personaltidningar och liknande publikationer, dock endast i den mån dessa publikationer tillhandahållas utan särskild avgift» (10 § 1 mom. punkt 7). I anvisningarna till detta stadgande heter det att »undantaget för allmänna nyhetstidningar» gäller sådana publikationer av dagspresskaraktär, som normalt utkomma med minst ett nummer varje vecka. Undantaget för övriga periodiskt utgivna publikationer gäller sådana alster av angivet slag, som enligt utgivningsplan utkomma med normalt minst fyra nummer om året.

Tryckta skrifter uppdelas alltså i två grupper, sådana som skall beskattas och sådana som skall vara skattefria. Den olika skattemässiga behandlingen av olika grupper av periodiska skrifter är utformad med hänsyn till skrifternas innehåll och periodicitet. Skatten kommer således att inom området verka som en punktskatt. Därmed ingriper statsmakterna på ett tryckfrihetsrättsligt knappast tillåtligt sätt i den fria meningsbildning, som försigår med tillhjälp av det tryckta ordet.

Tryckfrihetsförordningen vill, som det heter i dess inledande bestämmelser, säkerställa en allsidig upplysning. Även om åtminstone den mera politiskt betonade meningsbildningen kvantitativt främst sker genom organ, som otvivelaktigt är att hänföra till allmänna nyhetstidningar, förekommer som bekant i betydande grad också i periodiska publikationer av annan art, vilka enligt förordningen faller inom det skattepliktiga området, ett omfattande meningsutbyte i allmänt samhällliga frågor. I samband med att nyhetstidningar av ekonomiska skäl tvingas till nedläggning har understundom framhållits att vakthållningen kring en nedlagd tidnings idéprogram finge övertagas av andra periodiskt utkommande skrifter.

Gränserna mellan vad man i traditionell mening brukar kalla nyhetstidningar och övriga publikationer har blivit alltmera utsuddade. Åtskilliga tidskrifter innehåller mycket allmänt nyhetsmaterial på samma sätt som den moderna nyhetstidningen i allt högre grad kommit att utforma sitt material på det sätt som tidigare varit den övriga pressen förbehållet. Bortsett från de rent tryckfrihetsrättsliga synpunkterna innebär — som erfarenheten visat — varje försök att ur innehållsmässiga synpunkter särskilja periodiska

Bihang till riksdagens protokoll 1960. 4 saml. Nr 356—364

publikationer i olika kategorier synnerliga svårigheter. Ett försök till dylik bedömning måste alltid komma att innefatta ett betydande mått av subjektiva värderingar.

1959 års riksdag har begärt en utredning om möjligheterna att från allmän varuskatt undantaga periodiska publikationer med politiskt, religiöst, vetenskapligt, fackligt eller annat ideellt syfte. Även en sådan bedömning — i och för sig behjärtansvärd — måste bygga på subjektiva grunder.

Sammanfattningsvis kan av skäl som här ovan utvecklats en skattemässig differentiering av periodiska skrifter efter kriterier, som i något avseende bygger på skrifternas innehåll eller periodicitet, icke anses godtagbar ur tryckfrihetsrättslig synpunkt. Samtliga periodiska publikationer som enligt utgivningsplan är avsedda att utgivas med minst fyra nummer årligen bör oavsett innehållets karaktär vara undantagna från allmän varuskatt.

Då vissa skattetekniska svårigheter kan uppstå vid omedelbar ändring i skatteplikten föreslås en snabbutredning med sikte på avskaffande av varuskatt för periodiska publikationer snarast möjligt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att en skyndsam utredning företages angående generellt undantagande, så fort ske kan, av tidningar och tidskrifter från allmän varuskatt och att förslag till erforderliga ändringar i förordningen om allmän varuskatt framläggas vid innevarande års riksdag.

Stockholm den 25 januari 1960

Gustaf Kollberg

Manne Ståhl
